

stavlja z odštetim 50 % popustom še vedno 54.000 Din vrednosti, je pa nad 15 knjig popolnoma razprodanih in tudi ostale gredo naglo v denar. Do zdaj je imela M. M. od vseh izrednih publikacij samo dobiček.

Literarni odsek je imel mnogo truda z ocenjevanjem rokopisov, ves odbor pa z iskanjem načina, kako vzdržati in celo povečati število naročnikov.

M. M. je razdala za par tisoč dinarjev nagrad različnim uganam, podprla nekatere revne šolske knjižnice ob meji z darovi v knjigah in poskrbela podpora pri banski upravi za nadarjenega mladega slikarja Tomaža Kvasa iz Ihana, ki so ga odkrile lanske »Kresnice« in ga je tudi sama podprla s 1200 dinarji.

V splošnem lahko rečemo, da je uspeh po osmem letu zadovoljiv, saj je izdala M. M. v tem kratkem času 6 letnikov »Našega roda«, 31 knjigo rednih in 4 (z enim ponatiskom) izrednih publikacij v skupni nakladi 800.000 izvodov. Kakšen vpliv ima M. M. na vzgojo naše mladine in razvoj slovenske mladinske književnosti, iz tega ni težko sklepati. To ogromno delo pa je bilo mogoče izvršiti le s požrtvovalnostjo vsega našega učiteljstva.

Učiteljski pevski zbor.

Upravni odbor s tov. Ivanom Dimnikom na čelu je prejel mandat za vodstvo pevskega zbora na lanski banovinski skupščini. Radi preobremenitve z delom je mesto tov. Dimnika vodil predsedniške posle tov. Drago Supančiča.

Vse delo upravnega odbora je bilo koncentrirano na turnejo po Bolgariji, ki so jo omogočili člani zbora, da so zbrali turnejski fond, v katerega so vplačali po 500 Din. Turneja je uspela v artističnem oziru odlično, za kar gre zasluga discipliniranosti članstva ter dirigentu tov. Milanu Pertotu. Ravno tako je uspela turneja v materialnem oziru. Organizatorno vodstvo turneje je bilo v večini rokah tov. Draga Supančiča in prof. E. Adamiča.

Brezdovno pa je turneja mnogo doprinesla k poglobitvi stikov med obema državama in učiteljstvom obeh držav.

Med tečajji je pevski zbor nastopil v Radio dvakrat.

Tik pred odhodom na turnejo je premislila odlična članica UPZ Vilma Nepužlanova, učiteljica v Srednji vasi pri Bohinju.

UPZ obhaja v prihodnji jeseni desetletnico obstoja. Kako se bo praznilo jubilejno leto, bosta odločala upravni in artistični odbor.

Pevski zbor je priredil v minulih poletnih za učiteljstvo štiridnevni tečaj za pevovodje.

Artistični odbor je sestavil na podlagi osnutka tov. Tavžija pesmarico za osnovne šole, ki je pripravljena za tisk.

Pevski zbor je imel v tekočem letu šest tečajev. Za te tečaje se je uporabilo 18 dni, med temi štiri šolske dneve. Tečaji so bili dobro obiskani.

V pevskem zboru je vpisanih: 45 pevk in 40 pevcev. Upravni odbor je reševal tekoče posle v 12 sejah, artistični pa v dveh sejah.

Zborova skupščina je izvolila za prihodnje leto upravni odbor, ki se je na prvi seji konstituiral tako-le: predsednik prof. Emil Adamič; I. podpredsednica tov. Štefi Šubertova; II. podpredsednik tov. Drago Supančič, tajnik in arhivar Cerut Silvester, gospodarica tov. Josipina Miheličeva; v odboru so še sledeči tov. (ice): Kobenter Anton, Taučar Ljudevit, Korenčan Lovro, Petrovič Mara, Grum Andreja, Vidmar Miro in Primožič Ivan; namestnika: Andolšek Ludovik in Toni Justa; nadzorni odbor: Velnar Amalija, Gruden France in Klemenc Franjo. Artistični odbor sestoji iz sledečih članov: Primožič Janez, Kobenter Anton, Schubert Štefi, Adamič Arnošt, Cerut Silvester in Rupnik Vinko.

UPZ se zahvaljuje vsemu članstvu naše sekcije za podporo, ki mu jo je dajalo z rednim vplačevanjem mesečnega prispevka. Brez te podpore bi bilo delovanje pevskega zbora onemogočeno. Prosimo, da učiteljstvo polaga tudi v nadalje pazljivo zboru ter ga podpira v njegovem delu moralno in materialno kot doslej.

Klub prijateljev vaše kulture.

Letošnje leto je poteklo za klub malo plodonosno. Na splošno je bilo leto polno težkih dogodkov, ki so v marsičem ovirali redno in mirno delo zbiranja, načelnega izpolnjevanja, ter onemogočili skoraj sleherni akcijo. Naše združeno je komaj zmagovalo tekoče posle, zastaviti je moralo za dnevna prečeta vprašanja vse svoje sile; učiteljstvo samo pa je poleg bojev za pravice in gnotne zahteve v okviru svoje organizacije moralo izrabljati svoje sile na vseh mogočih področjih ljudske prosvete. Žal, da pri tem delu nista bila odločujoča njegova uvidevnost in presojanje, marveč povečini volja in želja zunanjih činiteljev.

Razumljivo, da to ni ugodno vplivalo na programatično zbiranje in delo v smislu načel Kluba prijateljev vaše kulture. Ker je v preteklem poslovnem letu izostala klubu vsa kršna oblastvena podpora, se je vse njegovo delo skrbilo na publicistično propagando in načelno tolmačenje v »Prosveti«, ki pa je mogla, prepuščena izključno proračunskim možnostim naše organizacije, iziti samo v petih številkah po 16 strani. Ker pa služi »Prosveta« po sklepu lanske skupščine tudi propagandnim svrham kmetijskega in gospodarskega nadaljevalnega šolstva, je ostala Klubu prijateljev vaše kulture na razpolago le polovica tega obsega. Teh 40 strani je izbral klubov odbor po svoji najboljši uvidevnosti, da je podal nekaj načelnih razprav o prečih vprašanjih vaše kulture.

Klub šteje danes sto članov iz vseh okrajev dravske banovine; pomembnost kluba leži pa izven števila, v njegovem strnjem programu, idejni enotnosti in zlasti v realistič-

nem gledanju na sodobna vprašanja našega podelja. Zato bo igral v življenju učiteljske organizacije ter v razvojnih možnostih učiteljskega izvenšolskega dela sploh še važno vlogo.

Odsek za šolski radio.

Z Vidovdanskim proslavo je zaključil šolski radio, ki je ustanova sekcije JUJ, četrto leto svojega obstoja. Da se to našo mlado, a važno ustanovo postavi na trdno podlago, se je pred pričetkom šolskega leta vršila pri prosvetnem oddelku kr. banske uprave konferenca, kjer so bili sprejeti važni sklepi, ki tvorijo bazo pravilnika šolskega radia. Po določilih tega pravilnika so bile v tem šolskem letu zastopane v šolskem radiu poleg našega združenja naslednje ustanove: prosvetni oddelek kr. banske uprave, srednje šole, meščanske šole, higienski zavod, kmetijski oddelek kr. banske uprave, radijska oddajna postaja in tehnični radijski strokovnjak. Za predsednika je bil izvoljen tov. Mlekuž Vekoslav, za tajnico tovarišica Engelmannova, za člana pa: tovarišica Završanova in tovariš Skulj Andrej in Kumelj Metod. Ostale ustanove so imele po enega zastopnika.

Tekom šolskega leta so bile v šolskem radiu 64 oddaje. Šolske ure so bile dvakrat tedensko in sicer v torek in petek ob 11. uri. Ob naših državnih in narodnih praznikih so bile slavnostne oddaje, ki so jih izvršile osnovne, meščanske in srednje šole. Spominu blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja so bile posvečene štiri oddaje. Ker je mladina v šolskem letu 1933/34, želela več petja in glasbe, je odbor takoj pri prvih sejah sprejel v svoj program več takih oddaj, ki pa so morale izostati radi globoke žalosti od 9. oktobra do 9. aprila. Vendar pa so bile kljub temu oddaje tekom leta kaj pestre, ker smo imeli 8 šolskih nastopov, 3 lutkovne igre, 1 pravilčno zvočno igro, 1 zvočno sliko, 1 slušno igro, 1 recitacijo v dialogu, 1 dialog, 1 koncert s ploščami, 6 predavanj o naši jugoslovanski glasbi, ki so jih pojasnjevale pevске točke s ploščami in 3 pravilne ure. Ostale oddaje pa so bila predavanja jezikoslovnega, zgodovinskega, zemljepisnega in prirodopisnega značaja.

Največ pažnje se je posvečalo tudi v tekočem letu programu oddaj, zakaj glavno vprašanje je bilo vedno: Kaj bo mladina poslušala? Zato je odbor razposlal v februarju šolam, ki imajo radio aparate dopisnice z vprašanji:

1. Koliko otrok posluša šolske oddaje.
2. Želje glede oddaj.
3. Lastnik radio aparata.

Po vsaki šolski radio uri je bila napoved novic, ki so bile nacionalnega, vzgojnega, gospodarskega, higienskega in poučnega značaja. Šolski radio je imel v »Učiteljskem tovarišu« in »Našem Valu« stalno rubriko, kjer je bil objavljen program oddaj za bodoči teden z navedbo točk ali kratke vsebine k predavanjem.

Vzdrževal se je ta naš odsek s podporo radio postaje Ljubljana in s podporo kraljevske banske uprave.

Odsek za brezposelne učiteljske abituriente.

Bilanca drugega leta odsekov obstoja je pokazala velik uspeh. Namen odseka je bil predvsem ta, da zastavi vse svoje sile, da se izvede čim več postavljenih. Intervencije, iznešene na njegovo pobudo, informacije, ki so se pošiljale na merodajna mesta in stiki z vsemi onim, ki bi lahko pripomogli k rešitvi tega perečega stanovskega kulturnega stanja, niso ostali brez uspeha. Iz kartoteke, ki jo vodi odsek že od svojega obstoja o vseh absolventih od 1931. leta, je razvidno, da je bilo od marca lanskega leta izvedenih nad 500 postavljenj. Ta številka že sama po sebi najmarkantneje dokazuje, da je stanovska organizacija s podporo odseka izvršila svojo nalogo kar najbolje.

Z zadnjimi postavljenji pa so bila zasedena skoro vsa prosta mesta na naših osnovnih šolah. Nastane veliko vprašanje, kaj bo z onimi, ki še vedno čakajo. Njihovo številčno stanje kaže tale rezultat: Iz kartoteke je razvidno, da od absolventov iz prejšnjih let še ni dobilo nameščenja 379. Če prištejemo k temu številu še okroglo 200 letošnjih absolventov drž. in priv. učiteljskih v Ljubljani in Mariboru, dobimo zaokroženo število 600. Tu stoji odsek pred težavnim problemom. Preko pomankanja praznih učiteljskih mest se ne da. Ostane ena rešitev in upanje, da se upokojijo vsi oni, ki so že dovršili svojo službeno dobo in da se otvorijo novi oddelki, da pouk in uspeh ne bo trpel radi preobremenjenosti razredov in učiteljstva.

S podatki o socialnem položaju brezposelnih učiteljev je ustvaril odsek možnost, da so bili dovoljno informirani o dejanskem položaju tudi merodajni faktorji pri banovini. Nad 100 abiturientov je bilo letos stalno zaposlenih s podporo iz bednostnega sklada.

Pripomniti je treba, da je bilo vodstvo odseka, ki sestoji iz brezposelnih abiturientov, po lanskem nastavitvah močno skrbno. Zato so morali preostali njegovi člani doprinesiti tem več žrtve, da so opravljali delo. Želeti bi bilo, da v bodoče pomagajo odseku vsi tovariši in sicer s tem, da povsod in na vseh mestih kjerkoli se razpravlja o dejanskih razvojnih potrebah učiteljskega stanu in zboljšanja njegovega položaja, poudarjajo nujno potrebo po takojšnji izvedbi upokojitev onih, ki so že dopolnili službeno leto in po ustanavljanju novih šol in otvarjanju oddelkov. Le tako bo mogoče dobiti čim prej kruha za teh 600 mladih dela željnih tovarišev.

Gospodarski svet sekcije.

Letos se je sestal na sejo le enkrat. Razmotrival je o nakupu stavbe za Učiteljski dom v Ljubljani in o organizaciji stanovskega gospodarskega dneva po sreskih društvi.

Na seji so podali informativna poročila tudi zastopniki vseh stanovskih gospodarskih ustanov.

Odsek za obrtne in trgovske nadaljevalne šole.

Odsek je imel sedem sej v katerih je razpravljal:

1. O realizaciji predlogov ban. skupščine.
2. O tolmačenju § 74. uradniškega zakona.
3. O stališču in predlogih k uredbi o organizaciji, učenem načrtu, strokovni izobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovnih nadaljevalnih šolah.

Izdelal je potrebne vloge in spomenice za gornje zadeve ter tolmačil nujnost, da ostanejo strokovno nadaljevalne šole tudi nadalje v rokah osnovnošolskega učiteljstva. Obširneje je o tem obvestila sekcija sreska društva s posebno okrožnico. Odsek vodi statistiko o obrtno in trg. nadaljevalnih šolah v dravski banovini.

Ekskurzijski odsek.

ki ima namen organizirati razne pedagoške in izletniške ekskurzije, je v letošnjem poslovnem letu organiziral veliko poklonitev manom blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Poklonitve se je udeležilo nad 400 učiteljev in učiteljic iz dravske banovine. Na grob blagopokojnega kralja je učiteljstvo poklonilo podpisane 180.000 učencev narodnih šol dravske banovine na pergamentnih polah, vezanih v pet knjig in vloženi v miniaturno kranjsko skrinjo. Nadalje je odsek razpravljaval o sistematičnih pedagoških ekskurzijah po Jugoslaviji in po inozemstvu. S tem delom bo nadaljeval v prihodnjem poslovnem letu. Predlagal je izvršnemu odboru, da izposluje ob priliki glavne skupščine v Sarajevu, 75% popust na železnici tudi na progi Sarajevo, Mostar, Dubrovnik, Split. Če bo prošnja ugodno rešena, bi organiziral skupno potovanje udeležencev glavne skupščine iz dravske banovine na zgoraj označeni progi.

Naša centralna organizacija.

Razmere v naši centralni organizaciji so končno po dolgotrajnih borbah krenile v zdravo smer konstruktivnega dela. Rezultat zadnje glavne skupščine je zadovoljil vse. Nasprotstva so prenehala. Izvršni odbor ima v sekcijah potrebno oporo. To sta dokazali obe seji glavnega odbora po glavni skupščini. Neznatna opozicija pod vodstvom bivšega predsednika Damjana Rašiča dosežene sloge ne more zlomiti. Glasilo te opozicije »Jugoslovanska učiteljska misao« je po treh številkah prenehala izhajati, ker ni imela pogojev za obstoj. Ravno tako ne bo uspela ona javno nikjer registrirana skupina beograjskih učiteljev, ki z uspehom spontane in suverene volje zadnje glavne skupščine ni zadovoljna. Ta bi hotela zrušiti današnjo centralno upravo, ker se ista ne sestoji samo iz beograjskih kolegov. Zlasti se bori zato proti predsedstvu.

Na zadnji seji pa je glavni odbor glasno in jasno poudaril, da si lastijo člani zunanjih

sekcij isto pravico do vseh mest v organizaciji, kakor si lastijo to pravico beograjski tovariši.

Tretja opozicija je idejna in načelna. Bori se za izpremembo pravil, ki naj bi uveljavila znane zahteve po tajnem glasovanju in proporciju. Tudi ta ni številna in ker se bori za načela, bo mogoče s preudarnim postopanjem najti način za uzadovoljitev in pritegnitev k delu.

Mir in sloga v organizaciji kažeta že danes svoje uspehe. V centrali se je delo organiziralo in se vrši dosledno po izdelanem programu. Delo je razvidno iz poročil o sejah glavnega odbora, ki jih je objavilo tudi naše stanovsko glasilo.

Premestitev podpredsednika tov. Todora Dimitrijevića in tov. Jette Krljevića, člana izvršnega odbora, je naletela na globok odmev pri učiteljstvu vse države. Vsa organizacija je postavljena s tema dvema premeštvoma v težek položaj. Učiteljstvo in njegova organizacija sta še vedno trdno uverjena, da se bo našla pot, da se tudi ta zadeva uredi in bo prišla centralna uprava zopet v one razmere, ki so potrebne za plodno delo, ki ni le v korist stanu, marveč istočasno tudi narodni prosveti in s tem neposredno državi.

Obema vodilnima funkcionarjema združenja, podpredsedniku tov. Dimitrijeviću in čl. I. O. tov. Krljeviću, je poslal predsedniški zbor s svojega zborovanja v Ljubljani, dne 9. junija 1935., brzojavno izraze zaupanja za nesebično in iskreno delo v blagor združenja in učiteljstva, ter ju pozval, da še nadalje vztrajata na svojih mestih. Isto je storil Glavni odbor na seji dne 16. junija in je sprejel tudi poseben komunike, v katerem izraža svoje zaupanje vsemu izvršnemu odboru, odobrava njegovo delo in izjavlja svojo solidarnost in popolno soodgovornost. Komunike je bil priobčen tudi v 45. štev. »Učit. tovariša« z dne 20. junija 1935.

Zaključek.

Ze uvodoma sem omenil, da so bile razmere, v katerih se je vršilo delo v preteklem letu, izredno težke. Tragična kraljeva smrt je vplivala na vse državno življenje in samobesni umevno tudi na delo organizacije. Sreska društva so mogla imeti občne zборе po večini šele v decembru. Do tega meseca se tudi pri sekciji in pri centralni organizaciji ni moglo nadaljevati z reševanjem načelnih stanovskih vprašanj. Pozneje so ovirali delo notranji politični dogodki v državi. Ze započete akcije so se porušile in treba je bilo začeti znova in to ne enkrat. Obstojali niso torej niti pogoji za kontinuiteto dela. Zato se ne smemo čuditi, da uspehi niso taki, kot bi si jih želeli in da so izostali zlasti v najvažnejših vprašanjih. Vsekakor pa je sekcija tudi v preteklem letu pokazala polno aktivnost in v tem pogledu ni v ničemer zaostajala za prejšnjimi leti. Poročilo sicer ne more predložiti vsega podrobnega dela in truda, vendar prikazuje v dovoljni meri napore in trdno voljo do uspeha. In s tega vidika je treba presojati in soditi delo sekcije.

Proračun za leto 1935./36.

1. »Učiteljski tovariš«		6. Potnine.	
	Stroški		Kritja
a) 45 štev. po 4 str. v 3700 izv.	128.200.—	4 seje uprav. in nadz. odbora	10.000.—
b) uredništvo	8.400.—	1 banov. skupščina	7.000.—
c) sotrudništvo	7.000.—	1 glavna skupščina	10.000.—
d) poštnina in eksped.	8.400.—	potnine sekcije	2.000.—
e) davek	3.000.—		29.000.—
3100 članov à Din 50.—	155.000.—	3500 članov à Din 20.—	70.000.—
125 naročnikov à Din 60.—	7.500.—		
	155.000.—	7. Učiteljski naraščaj:	17.500.—
2. Prosveta (priloga »Učit. tovariša«)		3500 članov à Din 5.—	17.500.—
Tisk 5 štev. à 1 tisk. pola v 3700 izv.	15.000.—	8. Pravna zaščita članstva:	17.500.—
		3500 članov à Din 5.—	17.500.—
3. Popotnik		9. Pevski zbor:	35.000.—
a) tisk 10 štev. à 1½ tisk. pole v 4200 izv. (v 5 izdajah)	61.620.—	3500 članov à Din 10.—	35.000.—
b) uredništvo	6.500.—	10. Članarina Beograd:	
c) sotrudništvo	10.000.—	3500 članov à Din 10.—	35.000.—
d) klišiji	2.000.—		
e) poštnina in eksped.	1.500.—	Ako primerjamo stroške in kritja pod točko 1 do 6 vidimo:	
3100 članov à Din 30.—	93.000.—	ad 1.	155.000.—
820 članov à Din 50.—	41.000.—	ad 2.	15.000.—
	81.620.—	ad 3.	81.620.—
	134.000.—	ad 4.	33.600.—
		ad 5.	68.500.—
		ad 6.	29.000.—
4. Vodstvo organizacije.			382.720.—
Reprezentanca in predsedstvo	8.400.—	nastane razlika, ki je nepokrita	16.220.—
tajništvo (2)	16.800.—		382.720.—
knjižgovodstvo in blagajništvo	8.400.—		
	33.600.—	PRORAČUN	
5. Uprava.		MLADINSKE MATICE ZA L. 1935./36.	
a) Pisarniško osebje	25.200.—	Prejemki: Izdatki:	
b) pisarniške potreb.	9.000.—	Naročnina 15.000 nar. à Din 22.50	337.500.—
c) kurjava in razsvetlj.	3.000.—	inventar	1.000.—
d) boln. blag. in pokoj. zavod	3.500.—	pisarna	10.000.—
e) davki	3.000.—	uprava	22.800.—
f) manij., provizija in telefon	1.500.—	honorarji	45.000.—
g) znamke, dopisnice, koleki	8.500.—	potnine	500.—
h) splošna poštnina	2.000.—	ekspedicija	13.500.—
i) najemnina in postr.	4.000.—	klišiji	13.600.—
j) razni stroški	8.800.—	nagrade književnikom	8.000.—
	68.500.—	nagrade ugankarjem	1.000.—
		davki in pristojbine	3.000.—
		tisk »Našega roda«	112.000.—
		tisk knjig Mlad. matice	107.100.—
			337.500.—